

هابرماس، مکتب انتقادی و مسئله فلسطین

«می دانید دیگر چه چیزی در غزه مُرد؟ افسانهٔ دموکراسی و انسانیت غربی». این شعاری بود که در یکی از پلاکاردهای دست‌نویس تظاهرکنندگان اروپایی علیه رژیم صهیونیستی نوشته شده بود؛ احساسی مشترک و خشمی آشکار شده در قبال یک تبعیض رَوآمده: ما، حتی در انسان بودن و در حق حیات، برابر نیستیم.

جوزف بورل، مسئول سیاست خارجی اتحادیهٔ اروپا، در مصاحبه با تلویزیون الجزیره، زمانی که از او پرسیده شد آیا جنایت‌های اسرائیل را جنایت جنگی می‌داند یا خیر پاسخ داد که من حقوق دان نیستم، هرچند بدون هیچ لکنتی عملیات هفت اکتبر حماس را در اراضی اشغالی یک جنایت جنگی آشکار نامید. این در حالی است که ارتش اسرائیل حدود پانزده هزار غیرنظامی فلسطینی را در کمتر از دو ماه قتل عام کرده است و بیش از پنج هزار نفر از این قربانیان کودک بوده‌اند. شاید تصور کنیم که دلایل سیاسی همچنان می‌تواند محکم‌ترین توجیه برای این استناداردهای دوگانه باشد. اما آیا ما حقیقتاً با استانداردهایی دوگانه و با تناقض در معیارهای قضاوت

مواجهیم؟ این سؤال وقتی جدی‌تر می‌شود که بیانیۀ کوتاه هابرماس و چند تن از همکاران او در دانشگاه گوته فرانکفورت پیش چشم قرار داده شود. این بیانیه که در اعلام همبستگی با اسرائیل نوشته شده در تاریخ ۱۳ نوامبر در سایت «مرکز تحقیقات نظم‌های هنجاری»^۱ منتشر شده است؛ یعنی حدود چهل روز بعد از وحشیانه‌ترین جنایت سال‌های اخیر یکی از مهم‌ترین متفکران مکتب انتقادی لازم دیده تا سکوت خود را بشکنند و به این شکل در کنار اسرائیل بایستند:

وضع کنونی ای که حاصل قساوت شدید حماس و پاسخ اسرائیل به آن است به موجی از اظهارات و اعتراضات اخلاقی و سیاسی دامن زده است. ما باور داریم اصولی وجود دارد که در هیاهوی همهٔ نظرات متضاد بیان شده نباید مورد مناقشه قرار گیرد. این اصول همان بنیاد هر فهم درست از همبستگی با اسرائیل و یهودیان در آلمان است. قتل عامی که حماس با نیت اعلام‌شدهٔ ریشه‌کن کردن زندگی

یهودیان به راه انداختن اسرائیل را وادار به مقابله به مثل کرد. چگونگی اجرای این عمل تلافی جویانه که اصل آن موجه است موضوع بحث‌های مناقشه‌برانگیزی شده است؛ اصول تناسب و جلوگیری از تلفات غیرنظامیان و راه‌اندازی جنگ با چشم انداز صلح آینده باید اصول راهنما باشند. با وجود همهٔ نگرانی‌ها در مورد سرنوشت جمعیت فلسطینی، نسبت دادن مقاصد نسل‌کشانه به اقدامات اسرائیل معیارهای قضاوت را کاملاً به خطا می‌برد. به‌طور خاص، اقدامات اسرائیل به هیچ وجه واکنش‌های ضدیهودی را توجیه نمی‌کند، به‌ویژه در آلمان. تحمل ناپذیر است که یهودیان در آلمان بار دیگر در معرض تهدید جانی و فیزیکی قرار گیرند و مجبور باشند از خشونت فیزیکی در خیابان‌ها بترسند. خصلت دموکراتیک جمهوری فدرال آلمان، که وظیفهٔ احترام به شرافت انسانی